

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Leszek Bosek

w sprawie z protestu wyborczego M. I.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale:

- 1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,
- 2) Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w S.,
- 3) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 20 listopada 2019 r.

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 22 października 2019 r. M. I. wniosła do Sądu Najwyższego protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 13 października 2019 r. na obszarze gminy Ł. w województwie (...).

W swoim proteście M. I. wskazała, iż podczas głosowania zauważyła nieprawidłowość polegającą na tym, że w spisie wyborców Obwodowej Komisji Wyborczej w L., w dniu głosowania, ujrzała nazwisko swojego ojca – J. I., jako

osoby uprawnionej do głosowania, przy czym zmarł on w dniu 25 sierpnia 2015 r. W ocenie wnoszącej protest Komisja dopuściła się przestępstwa przeciwko wyborom stypizowanego w art. 248 pkt 1 k.k. polegającego na sfałszowaniu spisu wyborców, frekwencji i możliwie wyników wyborów, poprzez wpisanie do spisu osoby zmarłej. Dalej skarżąca wskazała, iż nie posiada „namacalnych” dowodów: potwierdzających jej stanowisko, lecz uważa, że oryginalny spis wyborców pochodzący z lokalu wyborczego w L. będzie wystarczającym potwierdzeniem.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej w odpowiedzi na protest z dnia 4 listopada 2019 r. wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, albowiem sprawa nieprawidłowości sporządzenia spisu wyborców nie stanowi podstawy do wniesienia protestu wyborczego.

Również Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w odpowiedzi na protest z dnia 4 listopada 2019 r., z tożsamych przyczyn co Przewodniczący PKW, wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu. Nadto zaznaczył, że z informacji przedstawionej OKW w S. przez Wójta Gminy Ł. wynika, iż J. I. urodzony 16 kwietnia 1955 r. nie figuruje w rejestrze wyborców od 25 sierpnia 2015 r. W spisie wyborców sporządzonym dla przeprowadzenia wyborów w dniu 13 października 2019 r. nie jest wymienione nazwisko J. I., zamieszkałego w miejscowości B., gmina Ł.

Prokurator Generalny w odpowiedzi na protest z dnia 6 listopada 2019 r. wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu wskazując, iż zarzut M. I. nie dotyczy głosowania ani ustalenia wyników głosowania czy wyników wyborów, lecz odnosi się do czynności podejmowanej przed wyborami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy M. I. podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu.

Prawo wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów parlamentarnych posiada swoje konstytucyjne korzenie. Zgodnie z art. 101 ust. 2 Ustawy Zasadniczej wyborcy przysługuje prawo do zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie. Zasady ogólne wnoszenia protestów wyborczych oraz szczególne dotyczące wnoszenia

protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu określa ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684; dalej: k.wyb.).

Stosownie do art. 82 § 1 k. wyb. przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (pkt 2). Stosownie do § 2 przytoczonego przepisu, protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Ponadto zgodnie z § 3 art. 82 k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

W przedmiotowej sprawie skarżąca wnosząc protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze gminy Ł. (położona w okręgu nr (...) w wyborach Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i w okręgu nr (...) w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej) zarzuciła dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom stypizowanego w art. 248 pkt 1 k.k. polegającego na sfalszowaniu spisu wyborców, frekwencji i możliwie wyników wyborów, poprzez wpisanie do spisu osoby zmarłej – swojego ojca J. I.

Sąd Najwyższy analizując wniesiony przez M. I. protest wyborczy doszedł do przekonania, że nie sposób jednak uznać, że wskazane w nim sposób nader ogólnikowy okoliczności, mogą być uznane za realizujące znamiona przestępstwa określonego w art. 248 pkt 1 k.k. W istocie protest ten nie spełnia wymogów z art. 241 § 3 k. wyb. wywołując jedynie pozorne wrażenie, iż zgłoszony przez wnoszącą protest zarzut dotyczy naruszenia art. 248 pkt 1 k.k.

Nadto w ocenie Sądu Najwyższego protest M. I. dotyczy sprawy, co do której w Kodeksie wyborczym przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania odwołania do sądu.

Nie ulega wątpliwości, że na mocy art. 37 § 1 k.wyb. każdy może wnieść odpowiednio do wójta albo do organu, który sporządził spis wyborców, reklamację w sprawie nieprawidłowości sporządzenia spisu, zaś w sprawach, o których mowa w § 1 na podstawie art. 37 § 2 Kodeksu wyborczego stosuje się odpowiednio przepisy art. 22 k.wyb.

Stosownie do art. 22 § 1 k.wyb. każdy może wnieść do wójta reklamację na nieprawidłowości w rejestrze wyborców, w szczególności w sprawie: (1) pominięcia wyborcy w rejestrze wyborców; (2) wpisania do rejestru wyborców osoby, która nie ma prawa wybierania; (3) niewłaściwych danych o osobach wpisanych do rejestru wyborców; (4) ujęcia w rejestrze wyborców osoby, która nie zamieszkuje stale na obszarze gminy. Wójt obowiązany jest rozpatrzyć reklamację, w terminie 3 dni od dnia jej wniesienia i wydać decyzję w sprawie (§ 3). Z kolei stosownie do § 5 art. 22 k.wyb. na decyzję nieuwzględniającą reklamacji lub powodującą skreślenie z rejestru wyborców wnoszący reklamację bądź osoba skreślona z rejestru wyborców może wnieść, w terminie 3 dni od dnia doręczenia decyzji, skargę za pośrednictwem wójta do właściwego miejscowo sądu rejonowego.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy, stwierdzić należy, że podnoszona przez M. I. sprawa nieprawidłowości w sporządzeniu spisu wyborców poprzez umieszczenie w nim danych osobowych jej zmarłego ojca nie może stanowić podstawy do wniesienia protestu wyborczego, albowiem dotyczy sprawy, co do której w Kodeksie wyborczym przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania odwołania do sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2014 r., III SW 59/14, z 3 lipca 2019 r., I NSW 19/19), zaś zgodnie z art. 243 § 2 k.wyb. (umieszczonym w dziale III Kodeksu wyborczego) Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest dotyczący sprawy, co do której w Kodeksie wyborczym przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej. Stosownie do art. 258 k.wyb. (umieszczonego w dziale IV zatytułowanym „Wybory

do Senatu”) w sprawach nieuregulowanych w tymże dziale IV stosuje się przepisy działu III, dotyczącego wyborów do Sejmu.

Nadto zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb. Sankcja wynikająca z przytoczonego przepisu w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy m.in. sytuacji, gdy protest nie spełnia wymagań formalnych, stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w art. 241 § 3 k.wyb., to jest, gdy wnoszący protest nie sformułuje zarzutów oraz nie przedstawi lub nie wskaże dowodów, na których opiera swoje zarzuty. Z uwagi na fakt, iż protest wyborczy wniesiony przez M. I. nie spełnia wymagań formalnych, o których mowa w art. 241 § 3 k.wyb. – nie zawierał zarzutu, o którym mowa w art. 82 k. wyb., który nadto zostałby należycie uzasadniony, podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. i art. 243 § 2 k.wyb. oraz na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. i art. 243 § 2 w zw. z art. 258 k.wyb., pozostawiając protest M. I. bez dalszego biegu, co oznacza, iż protest nie może zostać rozpoznany merytorycznie.